

P R O T O K Ó Ł

między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, podpisany w Moskwie dnia 8 grudnia 1951 r., o wprowadzeniu zmian do Umowy o stosunkach prawnych na polsko-radzieckiej granicy państwowej oraz do Konwencji o sposobie regulowania konfliktów granicznych i incydentów, podpisanych w Moskwie dnia 8 lipca 1948 r.

(Ratyfikowany zgodnie z ustawą z dnia 29 grudnia 1951 r. — Dz. U. R. P. z 1952 r. Nr 1, poz. 6).

W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

BOLESŁAW BIERUT

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

W dniu ósmym grudnia tysiąc dziewięćset pięćdziesiątego pierwszego roku podpisany został w Moskwie Protokół między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o wprowadzeniu zmian do Umowy o stosunkach prawnych na polsko-radzieckiej granicy państwowej oraz do Konwencji o sposobie regulowania konfliktów granicznych i incydentów, podpisanych w Moskwie dnia 8 lipca 1948 roku, o następującym brzmieniu dosłownym:

P R O T O K Ó Ł

pomiędzy Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o wprowadzeniu zmian do Umowy o stosunkach prawnych na polsko-radzieckiej granicy państwowej oraz do Konwencji o sposobie regulowania konfliktów granicznych i Incydentów, podpisanych w Moskwie dnia 8 lipca 1948 roku.

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej z jednej strony a Rząd Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich z drugiej strony, biorąc pod uwagę, że delimitacja polsko-radzieckiej granicy państwowej, dokonana zgodnie z Umową z dnia 15 lutego 1951 roku o zamianie odcinków terytoriów państwowych, pociąga za sobą pewne zmiany w Umowie o stosunkach prawnych na polsko-radzieckiej granicy państwowej oraz Konwencji o sposobie regulowania konfliktów granicznych i incydentów, podpisanych w Moskwie dnia 8 lipca 1948 roku, jak również w Protokołach, załączonych do wspomnianych Umowy oraz Konwencji, postanowiły zawrzeć pomiędzy sobą Protokół niniejszy i w tym celu mianowały swymi Pełnomocnikami:

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej

Dr Żaruk-Michalskiego Aleksandra — Przewodniczącego Delegacji Polskiej — Mieszanej Polsko-Radzieckiej Komisji do delimitacji granicy państwowej między Rzeczpospolitą Polską i Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich

Rząd Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich Kozłowa Wiktora Siemionowicza — Przewodniczącego Delegacji Radzieckiej — Mieszanej Polsko-Radzieckiej Komisji do delimitacji granicy państwowej między Rzeczpospolitą Polską a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich,

którzy, po wymianie swych pełnomocnictw, uznanych za sporządzone w należytej formie i całkowitym porządku, zgodzili się na następujące postanowienia:

I.

Zmiany w Umowie o stosunkach prawnych na granicy.

1. Punktow 1 Artykułu 1 Umowy o stosunkach prawnych na polsko-radzieckiej granicy państwowej nadać redakcję następującą:

„Linia granicy państwowej pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich, ustalona w Umowie między Rzeczpospolitą Polską a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich o polsko-radzieckiej granicy państwowej z dnia 16 sierpnia 1945 roku i w Umowie pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich o zamianie odcinków terytoriów państwowych z dnia 15 lutego 1951 roku, przebiega w terenie w taki sposób, jak była oznaczona w dokumentach delimitacyjnych, podpisanych dnia 30 kwietnia 1947 roku w Warszawie przez Polsko-Radziecką Komisję Mieszaną do delimitacji granicy państwowej, w rejonie zaś odcinków wymienionych terytoriów państwowych Polski i ZSRR — jak była oznaczona w dokumentach delimitacyjnych, podpisanych dnia 23 października 1951 roku również w Warszawie przez Polsko-Radziecką Komisję

P R O T O K Ó Ł

между Правительством Польской Республики и Правительством Союза Советских Социалистических Республик о внесении изменений в Договор о режиме Польско-Советской государственной границы и в Конвенцию о порядке урегулирования пограничных конфликтов и инцидентов подписанные в Москве 8 июля 1948 года.

Правительство Польской Республики, с одной стороны, и Правительство Союза Советских Социалистических Республик, с другой стороны, принимая во внимание, что демаркация польско-советской государственной границы, произведенная согласно Договору от 15 февраля 1951 года об обмене участками государственных территорий, влечет за собой некоторые изменения в Договоре о режиме польско-советской государственной границы и в Конвенции о порядке урегулирования пограничных конфликтов и инцидентов, подписанных в Москве 8 июля 1948 года, а также в Протоколах, приложенных к упомянутому Договору и Конвенции, решили заключить между собой настоящий Протокол, для чего назначили своими Уполномоченными:

Правительство Польской Республики — доктора Александра Жарук-Михальского, Председателя Польской Делегации в Смешанной Польско-Советской Комиссии по демаркации государственной границы между Польской Республикой и Союзом ССР;

Правительство Союза Советских Социалистических Республик — Козлова Виктора Семеновича, Председателя Советской Делегации в Смешанной Польско-Советской Комиссии по демаркации государственной границы между Польской Республикой и Союзом ССР,

которые по взаимном предъявлении своих полномочий, признанных составленными в надлежащей форме и в полном порядке, согласились о нижеследующем:

I.

Изменения в Договоре о режиме границы.

1. Пункт 1 статьи I Договора о режиме польско-советской государственной границы изложить в следующей редакции:

„Линия государственной границы между Польской Республикой и Союзом Советских Социалистических Республик, установленная Договором между Польской Республикой и Союзом Советских Социалистических Республик о польско-советской государственной границе от 16 августа 1945 года и Договором между Польской Республикой и Союзом Советских Социалистических Республик об обмене участками государственных территорий от 15 февраля 1951 года, проходит на местности таким образом, как она определена в документах демаркации, подписанных 30 апреля 1947 года в городе Варшаве Смешанной Польско-Советской Комиссией по демаркации государственной границы, а в районе обмененных участков государственных территорий Польши и Союза ССР — как она определена в документах де-

Mieszana do delimitacji granicy pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich.

W Umowie niniejszej linia ta jest oznaczona słowami „granica” lub „linia granicy”.

2. W Protokole Końcowym do Umowy o stosunkach prawnych na polsko-radzieckiej granicy państwowej rozdziałowi „Odnośnie art. 1-go Umowy” nadać redakcję następującą:

„1. Dokumentami delimitacyjnymi są:

a) Opis Protokolarny przebiegu linii granicy państwowej pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich od znaku granicznego „Krzemieniec”, ustawionego na styku granic państwowych Polski, ZSRR i Czechosłowacji, do znaku granicznego Nr 350, od znaku granicznego Nr 472 do znaku granicznego Nr 700 i od znaku granicznego Nr 860 do znaku granicznego Nr 1987, ustawionego na styku granic Rzeczypospolitej Polskiej, Litewskiej SRR i byłych Prus Wschodnich (obecnie kaliningradzkiego obwodu RSFR), sporządzony przy delimitacji granicy pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich w latach 1946 — 47;

i Opis Protokolarny przebiegu linii granicy państwowej pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich od znaku granicznego Nr 350, przez znaki graniczne od Nr 351-A do Nr 432-A włącznie, do znaku granicznego Nr 472 i od znaku granicznego Nr 700, przez znaki graniczne od Nr 701-B do Nr 859-B włącznie, do znaku granicznego Nr 860, sporządzony przy delimitacji granicy pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich w 1951 roku.

b) Mapy granicy państwowej pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich, sporządzone przy delimitacji granicy państwowej w latach 1946 — 47 oraz 1951 roku.

c) Protokoły znaków granicznych ze szkicami i zdjęciami fotograficznymi znaków granicznych na odwrocie, sporządzone przy delimitacji granicy w latach 1946—47, od znaku granicznego „Krzemieniec” do znaku granicznego Nr 350, od znaku granicznego Nr 472 do znaku granicznego Nr 700 i od znaku granicznego Nr 860 do znaku granicznego Nr 1987;

i Protokoły znaków granicznych ze szkicami topograficznymi na odwrocie, sporządzone przy delimitacji granicy w 1951 roku, dla znaku granicznego Nr 350, znaków granicznych od Nr 351-A do Nr 432-A włącznie i dla znaku granicznego Nr 472; dla znaku granicznego Nr 700, znaków granicznych od Nr 701-B do Nr 859-B włącznie i dla znaku granicznego Nr 860;

oraz odpowiednie załączniki i uzupełnienie do nich”.

II.

Zmiany w Konwencji o sposobie regulowania konfliktów granicznych i incydentów.

1) Wstęp do Konwencji o sposobie regulowania konfliktów granicznych i incydentów otrzymuje następującą redakcję:

маркации, подписанных 23 октября 1951 года также в городе Варшаве Смешанной Польско-Советской Комиссией по демаркации границы между Польской Республикой и Союзом ССР.

Эта линия обозначается в настоящем Договоре словами „граница” или „линия границы”.

2. В Заключительном Протоколе к Договору о режиме польско-советской государственной границы раздел „По ст. I Договора” изложить в следующей редакции:

„1. Документами демаркации являются:

a) Протокол-описание прохождения линии государственной границы между Польской Республикой и Союзом Советских Социалистических Республик от пограничного знака „Кременец”, установленного на стыке государственных границ Польши, Союза ССР и Чехословакии, до пограничного знака № 350, от пограничного знака № 472 до пограничного знака № 700 и от пограничного знака № 860 до пограничного знака № 1987, установленного на стыке границ Польской Республики, Литовской ССР и б. Восточной Пруссии (ныне Калининградской области РСФСР), составленный при демаркации границы между Польской Республикой и Союзом ССР в 1946 — 47 г.г.;

и протокол-описание прохождения линии государственной границы между Польской Республикой и Союзом Советских Социалистических Республик от пограничного знака № 350, через пограничные знаки с № 351-A по № 432-A включительно, до пограничного знака № 472 и от пограничного знака № 700, через пограничные знаки с № 701-B по № 859-B включительно, до пограничного знака № 860, составленный при демаркации границы между Польской Республикой и Союзом ССР в 1951 году.

b) Карты государственной границы между Польской Республикой и Союзом Советских Социалистических Республик, составленные при демаркации государственной границы в 1946—47 г.г. и в 1951 году.

c) Протоколы пограничных знаков со схемами-кроки и фотоснимками пограничных знаков на обороте, составленные при демаркации границы в 1946 — 47 г.г., от пограничного знака „Кременец” до пограничного знака № 350, от пограничного знака № 472 до пограничного знака № 700 и от пограничного знака № 860 до пограничного знака № 1987;

и протоколы пограничных знаков со схемами-кроки на обороте, составленные при демаркации границы в 1951 году, на пограничный знак № 350, пограничные знаки с № 351-A по № 432-A включительно и на пограничный знак № 472, на пограничный знак № 700, пограничные знаки с № 701-B по № 859-B включительно и на пограничный знак № 860;

а также соответствующие приложения и дополнения к ним”.

II.

Изменения в Конвенции о порядке урегулирования пограничных конфликтов и инцидентов.

1) Преамбулу Конвенции о порядке урегулирования пограничных конфликтов и инцидентов изложить в следующей редакции:

„Rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Rząd Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, pragnąc zapobiec powstawaniu konfliktów i incydentów na granicy, ustalonej w Umowie między Rzeczpospolitą Polską a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich o państwową granicę polsko-radzieckiej z dnia 16 sierpnia 1945 roku i w Umowie pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Związkiem Socjalistycznych Republik Radzieckich o zamianę odcinków terytoriów państwowych z dnia 15 lutego 1951 roku, a w wypadku ich powstania zapewnić szybkie ich zbadanie i uregulowanie, postanowiły w tym celu zawrzeć niniejszą Konwencję i mianowały niżej podpisanych w charakterze swych Pełnomocników, którzy po okazaniu swych pełnomocnictw, uznanych za sporządzone w należytej formie i całkowitym porządku, zgodzili się na następujące postanowienia:”

2) Punktem 1 i 2 Protokołu do Konwencji o sposobie regulowania konfliktów granicznych i incydentów, dotyczącym siedziby Pełnomocników Granicznych ze strony Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich, nadać redakcję następującą:

„1. Pełnomocnik Graniczny odcinka lwowskiego ze stałą siedzibą w m. Mościskach; działalność jego rozciąga się od znaku granicznego „Krzemieniec” (na styku z granicą czechosłowacką) do wodnego znaku granicznego Nr 350, ustawionych przy delimitacji granicy w latach 1946—47, następnie od znaku granicznego Nr 351-A do znaku granicznego Nr 432-A, ustawionych przy delimitacji granicy w 1951 roku, i od znaku granicznego Nr 472 do znaku granicznego Nr 672 (przy linii kolejowej Jarosław—Rawa Ruska), ustawionych przy delimitacji granicy w latach 1946 — 47.

2. Pełnomocnik Graniczny odcinka lubomelskiego ze stałą siedzibą w m. Luboml; działalność jego rozciąga się od znaku granicznego Nr 673 (przy linii kolejowej Jarosław—Rawa Ruska) do znaku granicznego Nr 700, ustawionych przy delimitacji granicy w latach 1946—47, następnie od znaku granicznego Nr 701-B do znaku granicznego Nr 859-B, ustawionych przy delimitacji granicy w 1951 roku, i od znaku granicznego Nr 860 do znaku granicznego Nr 1122 (przy m. Orchowo na południe od m. Włodawy), ustawionych przy delimitacji granicy w latach 1946—47”.

3) Punktem 1 i 2 Protokołu do Konwencji o sposobie regulowania konfliktów granicznych i incydentów, dotyczącym siedziby Pełnomocników Granicznych ze strony Rzeczypospolitej Polskiej, nadać redakcję następującą:

„1. Pełnomocnik Graniczny odcinka rzeszowskiego ze stałą siedzibą w m. Przemyśle; działalność jego rozciąga się od znaku granicznego „Krzemieniec” (na styku z granicą czechosłowacką) do wodnego znaku granicznego Nr 350, ustawionych przy delimitacji granicy w latach 1946—47, następnie od znaku granicznego Nr 351-A do znaku granicznego Nr 432-A, ustawionych przy delimitacji granicy w 1951 roku, i od znaku granicznego Nr 472 do znaku granicznego Nr 672 (przy linii kolejowej Jarosław—Rawa Ruska), ustawionych przy delimitacji granicy w latach 1946—47.

„Правительство Польской Республики и Правительство Союза Советских Социалистических Республик, желая предотвратить возникновение конфликтов и инцидентов на границе, установленной Договором между Польской Республикой и Союзом Советских Социалистических Республик о польско-советской государственной границе от 16 августа 1945 года и Договором между Польской Республикой и Союзом Советских Социалистических Республик об обмене участками государственных территорий от 15 февраля 1951 года, а в случае их возникновения обеспечить быстрое расследование и урегулирование таких, решили для этой цели заключить настоящую Конвенцию и назначили для этого нижеподписавшихся в качестве своих Уполномоченных, которые по предъявлении своих полномочий, найденных в порядке и надлежащей форме, согласились о нижеследующем:”

2) Пункты 1 и 2 Протокола к Конвенции о порядке урегулирования пограничных конфликтов и инцидентов, касающиеся местопребывания Пограничных Уполномоченных со стороны Союза Советских Социалистических Республик, изложить в следующей редакции:

„1. Пограничный Уполномоченный Львовского участка с постоянным местом пребывания в м. Мостиске; его участок деятельности простирается от пограничного знака „Кременец” (на стыке с чехословацкой границей) до водного пограничного знака № 350, установленных при демаркации границы в 1946 — 47 г.г., далее от пограничного знака № 351-A до пограничного знака № 432-A, установленных при демаркации границы в 1951 году, и от пограничного знака № 472 до пограничного знака № 672 (у железной дороги Ярослав-Равва Русская), установленных при демаркации границы в 1946 — 47 г.г.

2. Пограничный Уполномоченный Любомльского участка с постоянным местом пребывания в г. Любомль; его участок деятельности простирается от пограничного знака № 673 (у железной дороги Ярослав-Равва Русская) до пограничного знака № 700, установленных при демаркации границы в 1946 — 47 г.г., далее от пограничного знака № 701-B до пограничного знака № 859-B, установленных при демаркации границы в 1951 г., и от пограничного знака № 860 до пограничного знака № 1122 (у м. Орchovo на юг от г. Влодава), установленных при демаркации границы в 1946 — 47 г.г.”

3) Пункты 1 и 2 Протокола к Конвенции о порядке урегулирования пограничных конфликтов и инцидентов, касающиеся местопребывания Пограничных Уполномоченных со стороны Польской Республики, изложить в следующей редакции:

„1. Пограничный Уполномоченный Жешовского участка с постоянным местом пребывания в г. Перемышль; его участок деятельности простирается от пограничного знака „Кременец” (на стыке с чехословацкой границей) до водного пограничного знака № 350, установленных при демаркации границы в 1946 — 47 г.г., далее от пограничного знака № 351-B до пограничного знака № 432-A, установленных при демаркации границы в 1951 г., и от пограничного знака № 472 до пограничного знака № 672 (у железной дороги

2. Pełnomocnik Graniczny odcinka chełmskiego ze stałą siedzibą w m. Chełmie; działalność jego rozciąga się od znaku granicznego Nr 673 (przy linii kolejowej Jarosław—Rawa Ruska) do znaku granicznego Nr 700, ustawionych przy delimitacji granicy w latach 1946—47, następnie od znaku granicznego Nr 701-B do znaku granicznego Nr 859-B, ustawionych przy delimitacji granicy w 1951 roku, i od znaku granicznego Nr 860 do znaku granicznego Nr 1122 (przy m. Orchowo na południe od m. Włodawy), ustawionych przy delimitacji granicy w latach 1946—47”.

III.

Protokół niniejszy podlega ratyfikacji. Wymiana dokumentów ratyfikacyjnych odbędzie się w Warszawie w możliwie najkrótszym terminie.

Protokół nabierze mocy z chwilą jego ratyfikacji przez obie Umawiające się Strony.

Z chwilą wejścia w życie, Protokół niniejszy stanowić będzie część nieodłączną Umowy o stosunkach prawnych na polsko-radzieckiej granicy państwowej i Konwencji o sposobie regulowania konfliktów granicznych i incydentów, podpisanych w Moskwie dnia 8 lipca 1948 roku; obowiązywać będzie w ciągu trwania ważności Umowy i Konwencji i może podlegać rewizji na tych samych zasadach co Umowa i Konwencja.

IV.

Protokół niniejszy podpisano w Moskwie dnia 8 grudnia 1951 roku w dwóch egzemplarzach, każdy w języku polskim i rosyjskim, przy czym oba teksty mają jednakową moc.

Z upoważnienia
Rządu Rzeczypospolitej Polskiej
(—) *Dr A. Żaruk-Michalski*

L. S.

Z upoważnienia
Rządu Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich
(—) *Kozłow W. S.*

L. S.

Po zaznajomieniu się z powyższym Protokołem uznaliśmy go i uznajemy za słuszny zarówno w całości, jak i każde z postanowień w nim zawartych; oświadczamy, że jest przyjęty, ratyfikowany i potwierdzony, oraz przyrzekamy, że będzie niezmiennie zachowywany.

Na dowód czego wydaliśmy Akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej.

Dano w Warszawie, dnia 9 lutego 1952 roku.

L. S.

Ярослав-Рава Русская), установленных при демаркации границы в 1946 — 47 г.г.

2. Пограничный Уполномоченный Хелмского участка с постоянным местом пребывания в г. Хелм; его участок деятельности простирается от пограничного знака № 673 (у железной дороги Ярослав-Рава Русская) до пограничного знака № 700, установленных при демаркации границы в 1946 — 47 г.г., далее от пограничного знака № 701-В до пограничного знака № 859-В, установленных при демаркации границы в 1951 г. и от пограничного знака № 860 до пограничного знака № 1122 (у м. Орхово на юг от г. Влодава), установленных при демаркации границы в 1946 — 47 г.г.”

III.

Настоящий Протокол подлежит ратификации. Обмен ратификационными грамотами состоится в городе Варшаве в возможно короткий срок.

Протокол вступит в силу с момента его ратификации обеими Договаривающимися Сторонами.

С момента вступления его в силу, настоящий Протокол будет составлять неотъемлемую часть Договора о режиме польско-советской государственной границы и Конвенции о порядке урегулирования пограничных конфликтов и инцидентов, подписанных в Москве 8 июля 1948 года; он будет действовать в течение срока действия Договора и Конвенции и подвергаться пересмотру на одинаковых с ними основаниях.

IV.

Настоящий Протокол подписан в городе Москве 8 декабря 1951 года в двух экземплярах, каждый на польском и русском языках, причем оба его текста имеют одинаковую силу.

По Уполномочию
Правительства Польской Республики
(—) *А. Жарук-Михальский*

м.п.

По Уполномочию
Правительства Союза Советских Социалистических Республик

(—) *В. С. Козлов*

м.п.

Bolesław Bierut

Prezes Rady Ministrów:

J. Cyrankiewicz

Minister Spraw Zagranicznych:

St. Skrzyszewski